

# 1. Elonas imasi kosmoso – „SpaceX“



„Aš nebandau būti kažkieno herojumi ar išgelbėtoju. Aš tiesiog noriu, galvojant apie ateitį žinoti, kad ji nebus liūdna“ –  
Elonas Muskas  
Šaltinis: [Flickr](#)

2018 m. vasario 6 diena. Kennedy'io kosmoso centras, Florida. 3... 2... 1... Visi laukia užgniaužę kvapą. Raketa atsiplėšia nuo Žemės ir – skrenda! Žmonės šokinėja, šaukia iš laimės. Skrydis sėkmingas.<sup>1</sup>

Tą dieną JAV kosminių technologijų bendrovė „SpaceX“ paleido galingiausią pasaulyje sunkiąją raketą „Falcon Heavy“, konstruotą net septynerius metus. Planuojama, kad patobulinta jos versija ateity turėtų skraidinti žmones ir krovinius į kosmosą – Mėnulį ar Marsą.

Marsą? Taip, tikrai taip. Paskutinį kartą žmogaus koja lietė kitos planetos paviršių maždaug prieš penkiasdešimt metų, ir nuo to laiko nieko ypatinga kosmonautikos srityje nebeįvyko. Kaip teigia Elonas Muskas *National Geographic* dokumentiniame filme apie „SpaceX“, JAV aeronautikos industrija nuo paskutinio išsilaipinimo Mėnulyje 1972-aisiais ne tik neprogresavo, bet degradavo. Jei raketos iš pradžių nuskrisdavo iki Mėnulio, vėliau amerikiečiai galėdavo pasiekti tik vieną iš Žemės atmosferos sluoksnių, kol 2011 m. nuspręsta uždaryti kosminį keltą (*Space Shuttle*) – NASA daugkartinio naudojimo transporto erdvėlaivį. Nuo to laiko Amerikos astronautai į TKS (tarptautinę kosminę stotį) skraidė tik Rusijos kosminiais laivais „Sojuz“.

---

<sup>1</sup> MARS: Inside SpaceX [National Geographic 2018 Documentary / ENG] [žiūrėta 2019-01-28]. Prieiga per internetą: <https://www.youtube.com/watch?v=nwHC5UT6MQ4&t=205s>

Elonas manė, kad aeronautikos sritis apleista, nes niekas netikėjo, jog galima ką nors dar patobulinti. Paaiškėjo, kad raketos tokios brangios, jog vyriausybė tiesiog neturi lėšų skrydžiams. Viltis ir noras tyrinėti kosmosą niekur nedingo. Reikėjo tik rasti būdą, kaip sukurti pigesnes raketas.

Tačiau kodėl ir kada Elonas nusprendė įkurti aeronautikos įmonę? Kas jį paskatino priimti tokį drąsų ir drastišką sprendimą? Dar būdamas vaikas, pirmuoju kompiuteriu jis sukūrė „Blastar“ žaidimą apie kosmosą, steroidų šaudymą ir ateivius. Taigi paslaptingas kosmoso pasaulis Eloną traukė nuo mažų dienų. Bet kodėl, jo manymu, žmonijai reikia miesto Marse? „Manau, mums svarbu matyti ateitį, kuri įkvėptų, – teigė garsusis verslininkas 2013-ųjų „TEDTalks“ laidoje. – Kiekvienas žmogus dėl tam tikrų priežasčių keliasi kiekvieną rytą ir gyvena. Dėl ko mes gyvename? Kas mus įkvepia? Jei ateitis nenukels mūsų arčiau žvaigždžių ir netapsime būtybėmis, gyvenančiomis daugiau nei vienoje planetoje, tai, mano nuomone, būtų labai liūdna ateitis“, – kalbėjo Muskas.<sup>2</sup>

Eloną žavi nuotykių. Galimybė keliauti po kosmoso platybes ir gyventi kitoje planetoje įkvepia. Tai skamba taip beprotiškai, kad vien apie tai šnekant žmonės šypsosi. Pakyla nuotaika, suaugusieji trumpam tampa vaikais, kurie nebijo svajoti apie neįtikėtinus dalykus.

Taigi Muskas nusprendė įsilieti į vieną mažiausiai perprastų industrijų pasaulyje. Jis susisieki su „Marso draugijos“ nariais ir netrukus tapo vienu iš organizacijos direktorių. Į naujus tyrimus, susijusius su Marsu, Elonas investavo 100 tūkstančių dolerių ir mainais buvo supažindintas su visais reikiama žmonėmis.

„Pamenu, kai nuėjau į NASA internetinį puslapį tikėdamasis rasti kokį nors planą apie kelionę į Marsą, neradau absoliučiai nieko! Maniau, kad ieškau ne tame puslapyje! – teigė Elonas „Khan academy“ seminare. – Kai supratau, kad jokių kelionės planų į šią planetą nėra, labai nuliūdu. Liūdna, kad Amerika ir NASA nesidomi Raudonosios planetos tyrinėjimais.“<sup>3</sup> Tuomet Muskas suprato, kad nori sukurti geresnę, įkvepiančią ateitį, kuri sužadintų žmonių norą domėtis kosmosu ir gyvenimu kitose planetose. Jaunasis milijonierius mąstė, kad įkūręs savo aeronautikos kompaniją ir pradėjęs darbus kosmoso srityje kelionėmis į Marsą sudomintų ir NASA, o tada ši didžioji Amerikos aeronautikos kompanija galbūt skirtų tam daugiau lėšų.

---

<sup>2</sup> TED. (2013). *The mind behind Tesla, SpaceX and Solarcity*. [žiūrėta 2019-01-28]. Prieiga per internetą: <https://www.youtube.com/watch?v=zIwLWfaAg-8>

<sup>3</sup> Khan Academy. (2013). *Elon Musk – CEO of „Tesla Motors“ and „SpaceX“* [žiūrėta 2019-01-28]. Prieiga per internetą: <https://www.khanacademy.org/talks-and-interviews/khan-academy-living-room-chats/v/elon-musk>



Šaltinis: [Flickr](#)

Drąsusis emigrantas iš Pietų Afrikos išėjo iš „Marso draugijos“ ir įkūrė savo organizaciją „The Life To Mars Foundation“. Į susitikimus ėmė rinktis žymiausi NASA inžinieriai. Visi diskutuodavo apie tai, kaip, pavyzdžiui, užmegzti pirmąją gyvybę Raudonojoje planetoje – ar pradėti nuo augalų, kurie pagamintų pirmąjį deguonį, ar siūsti peles. „Elonas yra labai protingas ir tikintis trijos veteranas Dave’as Beardenas biografinėje knygoje „Elonas Muskas“. – Savo entuziazmu jis užkrėtė ne vieną atėjusįjį į tuos susitikimus. Jis tikrai tiki, kad gali pakeisti pasaulį.“<sup>4</sup>

„Marso draugija“ padėjo Elonui gauti buvusio NASA darbuotojo ir aeronautikos konsultanto Jimo Cantrello kontaktus. Elonas jam paskambino ir trumpai bei aiškiai be įžangų pasakė, kad yra milijonierius, įkūręs ir pardavęs dvi kompanijas, norintis panaudoti savo pinigus, kad padėtų žmonėms apsigyventi kitose planetose. Jis teigė, kad nori skristi į Rusiją susitarti dėl raketų pirkimo.<sup>5</sup> Cantrellas turėjo didelę patirtį kosmoso industrijoje, todėl Muskas pasiūlė jam skristi ten kartu. Šis skambutis šiek tiek šokiravo Jimą, bet tikrai sudomino.

Taigi 2001 m. spalį Elonas su Jimu Cantrellu ir Mike’u Griffinu jau sėdėjo lėktuve į Rusiją. Jie tikėjosi nupirkti raketą pirmajam skrydžiui į kosmosą. Tačiau rusai nerodė iniciatyvos bendradarbiauti ir išvis nesielgė su jais kaip su lygiaverčiais partneriais.

Susitikimai, anot Ashlee’io Vance’o biografinės knygos, prasidėdavo 11 val. ryto. Būdavo daug sumuštinių ir degtinės. Vėliau – kavos ir cigarečių pertraukėlė. Per šiuos susitikimus jokie specifiniai klausimai nebūdavo išsprendžiami. Per vieną tokių susitikimų, visiems pavalgius, Rusijos komandos viršininkas pagaliau atsisuko į Eloną ir paklausė: „Tai ką tiksliai jūs norite iš mūsų pirkti?“

„Jie nežiūrėjo į mus rimtai“, – teigė Elonas.

„Per susitikimą vienas iš rusų mus su Elonu net apspjovė, nes manė, kad šnekame nesąmones!“ – teigė Musko kelionės draugas.

<sup>4</sup> Vance, A. (2015). Elon Musk. „Tesla“, „SpaceX“ ir fantastinės ateities paieškos.

<sup>5</sup> Katwala, A. (2018). What’s is driving Elon Musk? *Wired* žiūrėta 2019-01-28]. Prieiga per internetą <https://www.wired.co.uk/article/whats-driving-elon-musk>

„Revolutionaries“ seminare žymusis verslininkas ir kosmoso entuziastas pasakojo, kad iš pradžių rusai manė, jog jis kiek kuoktelėjęs, bet sužinoję apie „Paypal“ ir kitas veiklas, nusprendė, jog jis keistuolis, tačiau labai turtingas keistuolis.

Į Rusiją Elonas su bendraminčiais entuziastais per kelis mėnesius suskraidė tris kartus. Galiausiai, per paskutinįjį susitikimą Maskvos senamiestyje, Musko kantrybė trūko. Degtinė liejosi laisvai, tostai buvo sakomi vienas po kito. Elonas susinervinęs tiesiai šviesiai paklausė, kiek jiems kainuotų viena ICBMs raketa.

„Aštuoni milijonai“, – atsakė jam rusai.

„Sumokėsiu aštuonis milijonus už dvi raketas“, – bandė derėtis E. Muskas.

„Berniuk, tikrai ne“.<sup>6</sup>

Tą akimirką neiškentęs Elonas atsistojo ir iš susitikimo išėjo.

„Automobilyje visi sėdėjome visiškoje tyloje, – prisiminė vienas Elono bendrakeleivių. – Nuotaika buvo slogi. Sėdėjome ir žiūrėjome pro langą į pro akis pralekiančią niūrią Rusijos žiemą.“

Į Rusiją Elonas skrido kupinas optimizmo, ir štai dabar visos jo viltys žlugo. Nesėkmės vos tik pradėdant naują veiklą skaudžiai nuvilia, nes keliai link tikslo dar nežinomi. Reikia laiko, žinių ir kantrybės juos rasti. Tačiau Elonas nebūtų Elonas. Jo protas greitai ėmėsi ieškoti kitų išeičių...

---

<sup>6</sup> Vance, A. (2015). Elon Musk. „Tesla“, „SpaceX“ ir fantastinės ateities paieškos.